

Kansen voor biologisch uitgangsmateriaal

Over tien jaar moeten we 25 procent van de Europese landbouwgrond biologisch gebruiken. Dat sprak men af in de Green Deal. Die ambitie biedt toekomst voor producenten van biologisch uitgangsmateriaal. Drie bedrijven over hun drijfveren en kansen in de biologische sector.

Magiel Vandewall (Vruchtboomkwekerij Fleuren)

“Onze biobomen zijn altijd snel uitverkocht”, zegt Magiel Vandewall van vruchtboomkwekerij Fleuren. Het bedrijf uit Baarlo bestaat volgend jaar honderd jaar. Het startte in 1997 met de teelt van biologische vruchtbomen op 3,5 ha. Op dit moment omvat het areaal biologisch 25 ha. Op 75 ha. kweekt Fleuren gangbare vruchtbomen. Reden om met de biologische teelt te starten was de toenemende vraag uit Duitsland. Er waren wel een paar kleine biologische vruchtboomkwekers, maar de kwaliteit was een probleem. Met 3,5 ha. kon Fleuren direct kwantiteit leveren. Met vallen en opstaan verbeterde ook de kwaliteit. “We begonnen met een breed sortiment appelbomen. We richten ons nu op rassen die schurft-resistent zijn, zoals Santana, Collina, Elstar en Natyra.” En om de kwaliteit van biologische bomen nog verder te verbeteren, stelden zij samen met fruittelersorganisaties in Nederland en Duits-

land minimumeisen hiervoor op. “We willen goede bomen leveren waar fruittelers in alle landen verder mee kunnen”, benadrukt Vandewall. “Een goede biologische boom is dus geen kale boom, maar één met minimaal vijf takken en 25 tot 30 cm. lengte.”

Duitsland is nog steeds Fleurens grootste afzetgebied voor biologische bomen. Duitse consumenten eten veel biologisch fruit. Ook strengere regels bevorderden de afzet van biologische bomen. Biologische fruittelers krijgen sinds 2004 niet zomaar ontheffing voor gangbare bomen. “Anderhalf jaar voordat fruittelers met een biologische teelt starten, moeten ze verplicht bij twee boomkwekers vragen of het gewenste sortiment biologisch leverbaar is”, legt Vandewall uit. “We krijgen dus tijdig bestellingen door. Daarnaast kiezen we zelf een aantal rassen waar we markt voor zien.” Vandewall is tevreden over de afzet en ziet die in de toekomst verder stijgen. “We kunnen de markt, samen met een aantal andere kwekers, goed voorzien van bomen. Er komen concurrenten bij, maar dat houdt ons scherp.”

Biologisch uitgangsmateriaal

In de laatste dertig jaar richtte een aantal bedrijven een aparte tak op voor de productie van biologisch uitgangsmateriaal. Slechts enkele bedrijven (zoals De Bolster en Vitalis) verkopen uitsluitend aan biologische telers. Skal Biocontrole is de onafhankelijke organisatie voor het toezicht op de hele biologische keten in Nederland. In 2020 hadden 2.019 tuinbouwbedrijven een bio-certificaat. Op verzoek van het ministerie van LNV houdt Naktuinbouw de database www.biodatabase.nl bij. Biologische telers zijn wettelijk verplicht om biologisch uitgangsmateriaal te gebruiken als er voldoende zaad/planten/bomen beschikbaar zijn. Wanneer een ras niet in de biodatabase staat, kan een teler ontheffing aanvragen.

Johan Westerink (Zaadproducent Vitalis)

Al sinds 1994 is het veredelen op resistenties een belangrijk onderwerp voor de biologische veredelaar en zaadproducent Vitalis uit Voorst. “Maar voor biologische teelt is meer nodig dan alleen planten met een resistentie tegen een bepaalde ziekteverwekker”, zegt veredelaar Johan Westerink.

“De klimaatverandering is een feit. Telers willen rassen die stabiel produceren onder wisselende omstandigheden. Daar zijn we nu actief naar op zoek.”

Daarnaast heeft Vitalis ook aandacht voor nieuwe teeltmethoden: in 2020 startte een langjarig strokenteeltproject met Wageningen University & Research. “We onderzoeken of er genetische verschillen zijn tussen planten die in deze nieuwe teeltwijze optimaal presteren. Ook kijken we of we daarop kunnen selecteren”, legt Westerink uit.

De veredelaar van Vitalis is ervan overtuigd dat biologische veredeling steeds belangrijker wordt. Niet alleen voor de biologische sector, maar ook voor de gangbare. Want ook daar zijn steeds minder middelen toegestaan. “De overheid vraagt steeds meer van ons. Het is een uitdaging om voldoende zaad te produceren.” Voor veel producten lukt dit goed, maar soms valt het tegen. Telers kunnen bij tekorten een ontheffing krijgen om onbehandelde zaden te gebruiken. “Maar voor een compleet biologisch aanbod hebben zaadbedrijven elkaar nodig. Zeker met de ambitieuze afspraak in de Green Deal dat 25% van de landbouwgrond over tien jaar biologisch moet zijn. We kunnen als biologische sector deze doelstelling halen, als we goed samenwerken.”

Thijs van Doorn (Genson Bio Plants)

“Vorig jaar startten we redelijk sceptisch met de productie van biologische long canes voor frambozen. Als ik terugkijk ging het verbazingwekkend goed”, zegt teeltspecialist Thijs van Doorn van Genson Bio Plants. Het bedrijf in Westerbeek is een producent van soft fruitplanten (aardbei, framboos en braam) met diverse vestigingen in Noord-Brabant. Genson leverde dit jaar voor het eerst biologische long canes van de rassen Glen Ample, Glen Carron, Glen Dee en Tula-meen. Deze gingen naar telers in Duitsland, Scandinavië, Oostenrijk, Zwitserland, België en Frankrijk. “De verkoop verloopt goed en de planten doen het prima. Eén van onze klanten vertelde dat de uitloop van de biologische planten zelfs beter was dan van de gangbare.”

Het was voor het eerst dat Van Doorn de biologische teelt in de praktijk bracht. “Het is een uitdaging. Voor de bovengrondse groei van de plant is het moeilijker om een bepaalde lengtegroei en dikte van de cane te krijgen. Maar de ondergrondse beworteling van biologische planten is prima. Ook is de ziektedruk in de biologische teelt veel lager dan in de reguliere teelt. En dat komt, denk ik, door de bemesting. In de reguliere teelt zitten we met bepaalde elementen aan de hoge kant. Dat stimuleert de groei van de plant, maar vermindert de weerbaarheid.” Ondanks de goede ervaringen heeft Genson niet direct de intentie om het areaal biologische planten te vergroten. Wel onderzoekt het bedrijf of het mogelijk is om biologische pluggen op te gaan kweken. “Onze ervaring is dat we van biologisch moedermateriaal meer stekken snijden dan van gangbare moederblokken. We denken er daarom over om ook het moedermateriaal voor de gangbare teelt biologisch op te gaan kweken.” ●